

Kronika Niemiec współczesnych

(za okres od 1. XI. do 1. XII. 1948 r.)

ŻYCIE POLITYCZNE

Na wstępie nowego, trzeciego już rocznika „Przeglądu Zachodniego“, zawierającego stały dział „Kroniki Niemiec Współczesnych“, podajemy krótką charakterystykę sytuacji w Niemczech na przełomie 1948 i 1949 roku.

Niemcy są w dalszym ciągu — od maja 1945 roku — okupowane przez cztery wielkie mocarstwa zwycięskie: Związek Socjalistycznych Radzieckich Republik, zajmujący strefę okupacyjną wschodnią, Wielką Brytanię, zajmującą strefę okupacyjną północno-zachodnią, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, zajmujące strefę okupacyjną południową, i Republikę Francuską, zajmującą strefę okupacyjną południowo-zachodnią. Dokładny podział Niemiec na strefy okupacyjne znaleźć można na mapie dołączonej do „Przeglądu Zachodniego“, nr. 7/8, z lipca-sierpnia 1947 r.

Niezależnie od stref okupacyjnych statut specjalny mają: miasto Berlin, Zagłębie Saary, a od ostatnich dni grudnia 1948 roku — także Zagłębie Ruhry.

Berlin, położony jako enklawa w strefie sowieckiej, podlega od 1945 roku, na mocy specjalnego porozumienia okupantów, wspólnej administracji czterech mocarstw i podzielony jest na cztery sektory okupacyjne (sektor wschodni — sowiecki, południowy — amerykański, zachodni — brytyjski, północny — francuski). Od szeregu miesięcy, od momentu wprowadzenia przez okupantów anglosaskich w Niemczech Zachodnich odrębnej reformy walutowej i po ich

usiłowaniach wprowadzenia nowej waluty do Berlina, komunikacja stref zachodnich z odpowiednimi sektorami Berlina została przez władze sowieckie zamknięta. Mocarstwa okupacyjne zachodnie zaopatrują swoje sektory na drodze powietrznej, stworzywszy tzw. „most powietrzny“ w formie intensywnej komunikacji powietrznej między Berlinem i zachodnimi Niemcami. Część ludności sektorów zachodnich Berlina skorzystała z danej jej przez władze sowieckie możliwości zaopatrywania się w sektorze sowieckim. „Sprawę Berlina“, którą mocarstwa zachodnie wbrew stanowisku sowieckiemu ujmują jako zatarg o znaczeniu światowym (m. in. przedstawiły ją Radzie Bezpieczeństwa), komplikuje jeszcze ostatnio rozłam w niemieckiej administracji miasta (p. niżej).

Zagłębie Saary oddzielone zostało przez władze francuskie w ostatnich dniach 1947 roku granicą celną od reszty Niemiec i do tego czasu coraz bardziej odseparowuje się od łączności z innymi krajami niemieckimi. Przejawem tego były w ciągu ub. roku między innymi odmowa wzięcia udziału we wspólnych obradach gospodarczych premierów stref zachodnich oraz żądanie „poprawek granicznych“ w stosunku do Niemiec. Walutowo i celnie Zagłębie Saary zespolone jest z Francją.

Zagłębie Ruhry otrzymało swój statut specjalny przed niewielu tygodniami, w ostatnich dniach 1948 roku — statut ten znajdzie omówienie w następnej Kronice.

Poszczególne strefy okupacyjne dzielą się administracyjnie na „kraje“ (Länder). W strefie sowieckiej jest ich pięć: Meklemburgia (Mecklenburg-Vorpommern), Brandenburgia (Brandenburg), Saksonia (Sachsen), Saksonia Anhalcka (Sachsen-Anhalt, także Provinz Sachsen), wreszcie Turynia (Thüringen). W strefie amerykańskiej trzy: Bawaria (Bayern), Wirtembergia-Badenia (Württemberg-Baden) i Hesja (Hessen, czasem Gross-Hessen). W strefie brytyjskiej trzy: Północna Nadrenia-Westfalia (Nordrhein-Westfalen), Szlezwik-Holsztyn (Schleswig-Holstein) i Dolna Saksonia (Niedersachsen). Do strefy amerykańskiej należy ponadto jako odrębna jednostka administracyjna miasto i port Brema jako enklawa w strefie brytyjskiej. W strefie francuskiej są trzy kraje: Południowa Badenia (Baden albo Südbaden), Południowa Wirtembergia-Hohenzollern (Südwestfalen-Hohenzollern) i Nadrenia-Palatynat (Rheinland-Pfalz).

Jako władze wspólne wszystkim krajom strefy sowieckiej czynne są: Niemiecka Rada Ludowa (Deutscher Volksrat), występująca jako przedstawicielstwo narodowe całego narodu niemieckiego, a wyłoniona przez Niemiecki Kongres Ludowy (Deutscher Volkskongress) Niemiecka Komisja Gospodarcza (Deutsche Wirtschafts-Kommission) oraz Niemieckie Zarządy (Deutsche Verwaltungen) dla poszczególnych dziedzin.

W strefach zachodnich obraduje od szeregu miesięcy tzw. Rada Parlamentarna (Parlamentarischer Rat) grająca rolę quasi-parlamentu Niemiec Zachodnich; ponadto czynne są często reorganizowane centralne władze gospodarcze we Frankfurcie.

Poza tym każdy kraj niemiecki, niezależnie od strefy, posiada własny sejm krajowy (Landtag) i krajowy rząd (Landesregierung) z premierem na czele.

Niemieckie partie polityczne są zbyt liczne, aby można je było omawiać wszystkie szczegółowo. Najważniejsze wśród nich są następujące ugrupowania:

Socjalistyczna Partia Jedności Niemiec (Sozialistische Einheitspartei Deutschlands, SED) powstała na Wielkanoc 1946 roku przez zjednoczenie partii komunistycznej z socjaldemokracją. Działa tylko w strefie sowieckiej, gdzie stanowi główny czynnik życia politycznego. Na czele partii stoi znany niemiecki działacz komunistyczny, Wilhelm Pieck.

W strefach zachodnich odpowiada jej Komunistyczna Partia Niemiec (Kommunistische Partei Deutschlands, KPD), która w roku ubiegłym przez pewien czas używała nazwy Socjalistycznej Partii Ludowej (Sozialistische Volkspartei). SED i KPD utworzyły swego czasu komisję porozumiewawczą (Arbeitsgemeinschaft).

Socjaldemokratyczna Partia Niemiec (Sozialdemokratische Partei Deutschlands, SPD) działająca w strefach zachodnich posiada silne tendencje prawicowe i prowadzi ostrą walkę z SED. Na czele partii stoi w zasadzie Kurt Schumacher, praktycznie jednak coraz większą rolę gra Erich Ollenhauer, wobec fatalnego stanu zdrowia Schumachera, który przeszedł niedawno amputację nogi, a od dawna już nie ma jednej ręki.

Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna (Christlich - Demokratische Union, CDU) zwana w Bawarii Unią Chrześcijańsko-Społeczną (Christlich-Soziale Union, CSU), powstała jako nowy twór polityczny dopiero po wojnie i gromadzi nader niejednolite elementy o tendencjach prawicowych. Jest to jedyna wielka partia polityczna, działająca na terenie całych Niemiec — niemniej w łonie partii zaszedł przed niedawnym czasem rozłam na tle stosunku do władz okupacyjnych sowieckich. Po przegrupowaniach

personalnych w CDU strefy sowieckiej dzisiejsze kierownictwo tej części partii odnosi się pozytywnie do współpracy z władzami sowieckimi, natomiast ugrupowania partyjne pod wodzą przywódców, którzy opuścili strefę sowiecką, do współpracy tej odnoszą się negatywnie i nie poczuwają się do łączności partyjnej z pierwszymi. CDU zwłaszcza na zachodzie Niemiec zajmuje najbardziej radykalnie negatywne stanowisko wobec polskiej granicy zachodniej, czego wyrazem były wielokrotne deklaracje, że żaden polityk chrześcijańsko-demokratyczny nie podpisze traktatu pokojowego, uznającego granicę Odry-Nysy.

Na terenie całych Niemiec działa również Partia Liberalno-Demokratyczna (Liberal-Demokratische Partei, LDP, lub Freie Demokratische Partei, FDP, w niektórych częściach Niemiec po prostu Demokratische Partei), o organizacji partyjnej niejednolitej i nieskoordynowanej. Również i w tej partii są tarcia wewnętrzne.

Wśród ważniejszych ugrupowań społecznych wymienić należy Związek Kulturalny dla Demokratycznego Odnowienia Niemiec (Kulturbund für die demokratische Erneuerung Deutschlands), Zjednoczenie Prześladowanych przez reżim hitlerowski (Vereinigung der Verfolgten des Naziregimes, VVN), Demokratyczny Związek Kobiet Niemieckich (Demokratischer Frauenbund Deutschlands, DFD) wreszcie organizację „Wolna Młodzież Niemiecka“ (Freie Deutsche Jugend, FDJ). Są to wszystko ugrupowania o charakterze lewicowo-demokratycznym, posiadające główną podstawę działalności w strefie sowieckiej, przy czym działalność niektórych z nich jest w zachodnich częściach Niemiec zakazana.

Na czele administracji wojskowej poszczególnych stref stali w dniu 31 grudnia 1948 roku:

ZSRR — generał Wassilij Sokołowski
USA — generał Lucius Clay

W. Brytania — generał Bryan Robertson

Francja — generał Pierre Koenig

Wymienieni tworzą w zasadzie Sojuszniczą Radę Kontroli Niemiec, najwyższą władzę okupacyjną, która przyjęła na mocy postanowień zwycięskich sojuszników uprawnienia suwerenne niemieckie. Sojusznicza Rada Kontroli nie zbierała się jednak już od szeregu miesięcy.

Rocznica Rewolucji Październikowej w Niemczech. Z okazji 31. rocznicy Rewolucji Październikowej, święta państwowego Związku Sowieckiego, doradca polityczny ZSRR w Niemczech, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Sjemionow z małżonką wydalili w salach Domu Kultury Sowieckiej w Berlinie przyjęcie dla przedstawicieli niemieckiego życia politycznego i publicznego, w którym wzięło udział kilkuset gości. Było to pierwsze dyplomatyczne przyjęcie od upadku hitlerizmu, wydane przez przedstawicielstwo dyplomatyczne jednego z państw zwycięskich dla przedstawicieli demokratycznych czynników niemieckich. Ze strony sowieckiej wzięli udział w przyjęciu: zastępcy naczelnego szefa Sowieckiej Administracji Wojskowej w Niemczech, gen. Russkich oraz pp. Kubanow i Kowal, jak również szef sztabu Sowieckiej Administracji Wojskowej gen. Łukianczenko w towarzystwie innych oficerów i współpracowników S. A. W.

Ze strony niemieckiej obecni byli: przewodniczący prezydium Niemieckiej Rady Ludowej Wilhelm Pieck przewodniczący Niemieckiej Komisji Gospodarczej Heinrich Rau, przewodniczący niemieckich zarządów centralnych: sprawiedliwości Max Fechner, oświaty — Paul Wandel, spraw

wewnętrznych — dr Fischer oraz licznym zastępcy i współpracownicy wymienionych; dalej przedstawiciele wszystkich partii politycznych strefy — SED, CDU, LDP, Partii Narodowo-Demokratycznej (National-Demokratische Partei, NDP) i Demokratycznej Partii Chłopskiej (Demokratische Bauernpartei), Wolnego Niemieckiego Związku Zawodowych (Freier Deutscher Gewerkschaftsbund, FDGB), Demokratycznego Związku Kobiet Niemieckich oraz FDJ. Ponadto brali udział w przyjęciu przedstawiciele wszystkich sejmów krajowych, wszyscy premierzy krajów strefy oraz przedstawiciele magistratu berlińskiego. Kościół reprezentowany był przez ewangelickiego biskupa Berlina dra Dibeliusa w asyście dwóch innych duchownych, życie kulturalne przez licznych pisarzy, artystów i redaktorów, wśród których byli: Arnold Zweig, Anna Seghers i Bernard Kellermann. Prasa podkreślała ponadto obecność na tym dyplomatycznym przyjęciu aktywistów produkcji, przodowników pracy: górników Henneckego i Dietzmanna oraz innych robotników.

Z okazji rocznicy Rewolucji zarząd partyjny SED i zarządy innych partii przesłały życzenia na ręce marszałka Sokołowskiego. Zarząd SED skierował ponadto obszernie pismo do organizacji partyjnej WKP(b) w Sowieckim Zarządzie Wojskowym. W piśmie tym stwierdza się m. in., że klasy pracujące Niemiec nie zdołały własnymi siłami obalić Hitlera; ugięły się one w większości przed faszyzmem (tzn. hitleryzmem) i tym samym obciążą się wielką winą i odpowiedzialnością. Tylko dzięki poparciu i pomocy okupanta sowieckiego możliwe było stworzenie w strefie sowieckiej Niemiec postępowego demokratycznego ustroju i przeprowadzenie wielkich demokratycznych reform. Wzorem i drogowskazem dla demo-

kracji niemieckiej powinna być Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików); pismo SED podkreśla, że najważniejszym i najpilniejszym zadaniem partii jest studiować historię i doświadczenia WKP(b) i naśladować jej przykład.

W piśmie do marszałka Sokołowskiego przedstawiciele SED piszą dosłownie o polityce sowieckiej w Niemczech co następuje: „Wiemy, że ta polityka, służąca interesom narodu niemieckiego, stanowi człon pokojowej polityki rządu sowieckiego, kierowanego przez wielkiego Stalina“.

W artykule wstępnym, związanym z rocznicą, Wilhelm Pieck mówi o sytuacji Niemiec: „Droga zachodnia jest drogą do kolonialnego niewolnictwa u amerykańskiego imperializmu dolarowego, jest drogą do nowej wojny światowej, do całkowitego спустoszenia Niemiec i do najstraszniejszej, powszechnej nędzy. Droga wschodnia jest drogą gospodarczej odbudowy, narodowego prawa samostanowienia, rozwoju demokracji, jest drogą do lepszego życia i do socjalizmu“.

Na obchód rocznicy zaproszono do Moskwy 19 delegatów niemieckich, przedstawiciele niemieckiej nauki, kultury, demokratycznych organizacji społecznych i partii politycznych. Delegaci zamieścili po powrocie w prasie entuzjastyczne opisy Moskwy, uroczystości obchodu rocznicy Rewolucji i pobytu w Związku Sowieckim.

Sprawy przyszłego państwa niemieckiego. Rada Ludowa ogłosiła w dniu 9 listopada — jako w rocznicę pierwszej rewolucji niemieckiej i powstania republiki — projekt nowej konstytucji, który znajdzie jeszcze oddzielne omówienie w Kronice. W końcu miesiąca prezydium Rady Ludowej wystąpiło do rządów i narodów czterech mocarstw okupacyjnych z apelem o podjęcie obrad nad

traktatem pokojowym dla Niemiec, opartym o zasady uchwał jałtańskich i poczdamskich, Rada Ludowa domaga się przy tym zjednoczenia Niemiec pod względem administracyjnym i gospodarczym, wprowadzenia jednolitej waluty i zniesienia wszelkich barier komunikacyjnych i gospodarczych, stworzenia centralnego demokratycznego rządu niemieckiego z reprezentantów demokratycznych partii i organizacji niemieckich oraz dopuszczenia przedstawicieli Niemiec do udziału w konferencji pokojowej, którą należałoby zwołać. Rada Ludowa proponuje przy tym nałożenie na Niemcy następujących obowiązków: płacenia odszkodowań wojennych z zastrzeżeniem koniecznych środków do życia dla narodu niemieckiego, likwidacji potencjału wojennego i zbrojeniowego, demilitaryzacji i demokratyzacji całego życia w Niemczech, ukarania zbrodniarzy wojennych i przestępców przeciw ludzkości, podporządkowania się kontroli alianckiej, nieograniczonej czasowo, ograniczonej kompetencyjnie. Jednocześnie Rada Ludowa stawia wniosek o przyznanie Niemcom następujących uprawnień: opracowanie konstytucji opartej na zasadach demokratycznych i gwarantującej niezależny rozwój, swobodny rozwój gospodarczej produkcji pokojowej, odrodzenie niezależnego handlu zagranicznego, wycofanie wojsk okupacyjnych po upływie roku od podpisania traktatu pokojowego, wreszcie przyjęcie Niemiec do rodziny narodów europejskich i w poczet członków O. N. Z.

W Radzie Parlamentarnej Niemiec Zachodnich ustalono po dłuższych debatach, że przyszła flaga związkowa ma mieć barwy czarno-czerwonozłote. Rysunek flagi nie jest jeszcze ostatecznie ustalony. W dyskusji brano pod uwagę także zupełnie nowy projekt flagi gwiazdистой, wzorowanej na amerykańskiej. Sporna jest

nadal kwestia stolicy Niemiec Zachodnich, przy czym wchodzi w grę kandydatura Monachium, Bonn, Kassel i innych miast.

Przewodniczący CDU Adenauer domagał się nadania siedzibie przyszłego rządu związkowego praw eksterytorialnych wobec aliantów, gdyż jego zdaniem „w cieniu zarządów wojskowych“, z ich „nieustannym rządzeniem równoległym i mieszaniem się do rządów“ rząd nie mógłby sprawować swej władzy należycie.

Projekt „ustawy podstawowej“ (Grundgesetz), czyli quasi-konstytucji dla Niemiec Zachodnich, jest gotowy, ale jego ostateczne opracowanie uzależnia się od ogłoszenia przez okupantów statutu okupacyjnego. Statutu tego okupanci zachodni nie mogą dotąd uzgodnić, głównie ze względu na stanowisko francuskiego gubernatora gen. Koeniga, który uważa, że Niemcom przyznaje się nazbyt szerokie uprawnienia. Zdaniem gen. Koeniga, uprawnienia, jakie przyznają sobie niemieccy politycy zgromadzeni w Bonn, odbijają się na prawach i przywilejach władz okupacyjnych. Gen. Koenig potępił także niemieckie dążenia do przekazania centralnej władzy związkowej kompetencji podatkowych. Francuzi nie zgadzają się na udział Niemców w komisji rozjemczej, której zadaniem miałyby być rozstrzygnięcie sporów kompetencyjnych między władzami okupacyjnymi i władzami niemieckimi.

Sprawy okupacji. W końcu listopada przybył do Baden-Baden (siedziby francuskiego zarządu wojskowego) b. ambasador francuski w Berlinie, André François-Poncet, aby objąć stanowisko doradcy politycznego generała Koeniga.

Od połowy listopada stanowisko redaktora naczelnego „Neue Zeitung“, pisma amerykańskiego zarządu wojskowego w Niemczech, objął dotych-

czasowy korespondent berliński „New York Post“, mr Kendall Foss. Jest to — po Jacku Fleischerze, Maksie Wallenbergu i in. — pierwszy redaktor tego pisma noszący nazwisko nie brzmiące wyraźnie z niemiecka.

Liczba Niemców zaginionych na froncie w czasie ostatniej wojny wynosi, wedle komunikatu niemieckiej służby poszukiwania rodzin, 1 800 000 osób.

Różne sprawy polityczne. Członek zarządu centralnego SED, członek prezydium Niemieckiej Rady Ludowej, Erich Gniffke, wykluczony został z partii „za nadużycie zaufania partyjnego“. Gniffke ma się znajdować obecnie w Niemczech Zachodnich, dokąd się udał nielegalnie.

W strefie sowieckiej powstaje Niezależna Socjaldemokratyczna Partia Niemiec (Unabhängige Sozialdemokratische Partei Deutschlands, USPD), niezależna od prawicowej organizacji Schumachera, grupująca radykalnych lewicowych socjalistów. W Bawarii dąży się do stworzenia nowej „Partii Królewskiej“ (Bayerische Königspartei). Stronictwo takie istniało już po wojnie w roku 1946, zostało jednak wkrótce zakazane przez władze okupacyjne. Członkowie tego stronictwa należą obecnie niemal bez wyjątku do radykalnie separatystycznej „Partii Bawarskiej“ (Bayernpartei).

W wyborach gminnych w Szlezwi-ku-Holsztynie listy partii niemieckich odniosły poważny sukces wobec nikłych wyników list separatystycznych pro-duńskich. Przy udziale 78,1% wyborców otrzymały: CDU — 37,8% głosów oddanych, SPD — 39,7%, FDP — 5,8%, KPD — 3,3%; natomiast pro-duńskie „Stowarzyszenie Wyborców Południowego Szlezwi-ku“ (Südschleswigsche Wählergesellschaft, SSW) tylko 6,5%. Wyniki te oznaczają nieznaczny spadek głosów SPD, KPD

i SSW, które to głosy dostały się CDU i drobniejszym ugrupowaniom.

Policji bawarskiej udało się wreszcie pochwytać ukrywającego się od wielu miesięcy b. bawarskiego ministra denazyfikacji i przewodniczącego stronnictwa „Zjednoczenia Odbudowy Gospodarczej“ (Wirtschaftliche Aufbau-Vereinigung, WAV), Alfreda Loritza, Loritzowi zarzucają udział w wielkich aferach czarnorynkowych i dewizowych. B. minister szantażuje obecnie rząd ujawnieniem wielu kompromitujących szczegółów.

Z procesów przestępców wojennych. W Lipsku stanęła przed sądem liczna grupa zbrodniarzy hitlerowskich, odpowiadających za zbrodnie popełnione na terenie Polski, mianowicie w Częstochowie i Skarżysku-Kamiennej, w obozach firmy „Hasag“^{ft}. Proces odbywa się w wielkiej hali fabrycznej przy bardzo licznym udziale publiczności. 22 oskarżonych odpowiada za obóz w Skarżysku-Kamiennej, 12 za obóz w Częstochowie.

Niezmiernie żywą dyskusję publiczną wywołał wyrok trybunału denazyfikacyjnego w sprawie Schachta. Wyrokiem tym Hjalmar Schacht, były prezydent Banku Rzeszy, główny finansista Hitlera, jeden z oskarżonych (i uwolnionych) w pierwszym wielkim procesie norymberskim, uznany został za nie podlegającego ustawie denazyfikacyjnej. W pierwszej instancji Schacht uznany był za „głównego winowajcę“ i skazany na 8 lat obozu pracy. Ministerstwo denazyfikacji Wirtembergii-Badenii unieważniło wyrok ze względów formalnych i rzeczowych, m. in. wobec faktu, że Schacht posiadał złotą odznakę partyjną NSDAP i już od 1931 roku należeć miał do tej partii jako członek tajny. Zanim jednak znalazła się władza, która byłaby gotowa wydać nakaz ponownego aresztowania Schachta, ten przeniósł się do strefy brytyjskiej i przebywać

ma w Hamburgu. Charakterystyczne jest, że liczni czytelnicy niemieccy w wypowiedziach, zamieszczanych przez prasę, występują w obronie Schachta. VVN uznała decyzję wirtembersko-badeńskiego ministerstwa denazyfikacji za odważną i godną uznania. W ostatnich tygodniach ukazała się książka Schachta pt. „Obrachunek z Hitlerem“ (Abrechnung mit Hitler), w której Schacht stara się zwalić całą winę na wszystkich innych, z wyjątkiem siebie.

W ciągu listopada wykonano w twierdzy Landsberg am Lech (w której swego czasu więziony był Hitler po zamachu monachijskim i gdzie napisał on „Mein Kampf“) około trzydziestu wyroków śmierci na hitlerowskich zbrodniarzach wojennych.

Nowy magistrat Berlina. W ostatnim dniu listopada na zgromadzeniu nadzwyczajnym Bloku Demokratycznego Berlina wybrany został nowy prowizoryczny magistrat miasta, którego uprawnienia faktyczne rozciągają się — wobec obecności okupantów zachodnich, którzy popierają stary ma-

gistrat — na sektor sowiecki miasta. Nowym nadburmistrzem został Friedrich Ebert, wiceburmistrzami: Arnold Gohr (CDU), Erich Geske (USPD) i dr Reinhold Schwarz (LDP). Ustalono także skład kolegium rady miejskiej.

Stosunki z Niemcami. Z okazji Światowego Dnia Młodzieży Związek Młodzieży Polskiej nadesłał na ręce rady centralnej FDJ telegram, w którym wyraża życzenia pomyślnej pracy nad zabezpieczeniem pokoju i budową jednolitych Niemiec. — Od lutego 1947 roku, kiedy zniesiono zakaz fraternizacji, 5000 Anglików poślubiło Niemki, natomiast tylko cztery Angielki wyszły za mąż za Niemców. Wśród niemieckich małżonek Anglików reprezentowane są wszystkie sfery i warstwy społeczne. — Bawili w Niemczech: Eleanor Roosevelt, senator Taft, dr Fisher, prymas kościoła anglikańskiego i arcybiskup Canterbury, oraz grupa dziennikarzy szwedzkich.

Andrzej Józef Kamiński

ŻYCIE GOSPODARCZE

Strajk generalny w Bizonii. Dnia 12 listopada rozpoczął się w Bizonii strajk generalny, który ogarnął olbrzymią większość przedsiębiorstw i zakładów użyteczności publicznej dokumentując w ten sposób niezadowolenie w stosunku do polityki gospodarczej prowadzonej przez niemieckie władze gospodarcze we Frankfurcie. W szczególności niemiecki świat pracy zaprotestował żywo przeciw wzrastającej cenie, która nie stoi w żadnym stosunku do zarobków. Strajk trwał 24 godziny, podkreślając swym dużym rozmachem w wyraźny sposób wolę przygniatającej większości narodu niemieckiego. W strajku nie brały udziału kolej i poczta, a pod naciskiem władz

okupacyjnych sam przebieg strajku został z góry określony, i tak np. musiało zrezygnować z demonstracji i zebrań w czasie trwania strajku oraz z różnych innych sposobów wyrażających niezadowolenie.

We francuskiej strefie okupacyjnej Niemiec strajk się nie odbył ze względu na stanowisko tamtejszych władz okupacyjnych, które z zasady do strajków nie dopuszczały.

Usiłowania zażegnania kryzysu berlińskiego. Przewodniczący zebrania ogólnego ONZ dr Evatt i sekretarz generalny ONZ Trygve Lie zwrócili się do czterech mocarstw w wspólnym liście proponując rozpoczęcie natych-